

C80 – BUI8

VLAAMS PARLEMENT



Zitting 2008-2009

9 december 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE AANGELEGENHEDEN,
INTERNATIONALE SAMENWERKING EN TOERISME

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het incident tussen een VRT-correspondent en lokale Chinese autoriteiten

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het incident met de VRT-ploeg in China

Waarnemend voorzitter: mevrouw Stern Demeulenaere

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het incident tussen een VRT-correspondent en lokale Chinese autoriteiten

Vraag om uitleg van de heer Gino De Craemer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Institutionele Hervormingen, Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media, Toerisme, Havens, Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid, over het incident met de VRT-ploeg in China

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, eind november werd een journalist van de VRT aangevallen door lokale autoriteiten van de Chinese overheid. De journalist was een reportage aan het draaien over aids in China en had met zijn cameraploeg een afspraak met enkele ngo's die aidswezen opvangen en medische hulp verlenen aan aidspatiënten. De politie en de lokale autoriteiten in China verboden echter de ngo's om met de journalist te praten. Ze namen de tapes van de cameraploeg weg en vernielden camera's. Bovendien kregen de journalist en leden van de cameraploeg rake klappen.

Deze reactie van de lokale Chinese overheid komt niet overeen met het principe van persvrijheid, democratie en eerbied voor de mensenrechten. Eind juni heb ik samen met enkele collega's een voorstel van resolutie ingediend waarin wij onder meer vragen aan de Vlaamse Regering om zich ten opzichte van de Volksrepubliek China kritisch uit te laten over de herhaalde schendingen van de mensenrechten in China en er bij de Chinese overheid sterk op aan te dringen het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten te ratificeren en te implementeren. Aanleiding voor dit voorstel van resolutie, dat aangenomen werd door de plenaire vergadering van 9 juli 2008, waren onder meer problemen die buitenlandse journalisten ondervonden bij het maken van reportages over de mensenrechten in de aanloop naar de Olympische Spelen.

Mijnheer de minister-president, u hebt dit voorstel van resolutie opgenomen in uw beleidsbrief Buitenlands Beleid 2008-2009, en gaf de volgende reactie. "Vlaanderen wil als open en welvarende deelstaat bijdragen tot een

rechtvaardige, vreedzame en welvarende internationale gemeenschap. In zijn internationaal optreden laat Vlaanderen zich leiden door universele basiswaarden en mensenrechten. Deze uitgangspunten worden door de leden van de Vlaamse Regering systematisch vertolkt in de contacten met elke vertegenwoordiger van de Chinese overheid."

We hebben in het Vlaams Parlement met deze commissie voor de aanvang van de Olympische Spelen een informele lunch gehad met de toenmalige ambassadrice van China in België. We hadden toen een behoorlijk constructief gesprek. Beide partijen konden vrank en vrij vragen stellen. Er werd soms wel wat met scherp geschoten, maar alles gebeurde op een respectvolle manier. De ambassadrice maakte, naar mijn aanvoelen, een correcte indruk. We mochten haar ten allen tijde contacteren, zei ze, als er problemen mochten rijzen.

Mijnheer de minister-president, mijn vragen hebben onrechtstreeks met de diplomatieke betrekkingen met China te maken. Welk gevolg hebt u gegeven aan het voorval met de VRT-journalist? Hebt u hierover contact gehad met uw federale collega De Gucht? Wat is het resultaat? Welke gevolgen heeft dit voorval voor de samenwerking tussen Vlaanderen en China? Hebt u, als minister bevoegd voor Buitenlands Beleid en Media, contact opgenomen met de huidige Chinese ambassadeur om op te komen voor de rechten van Vlaamse journalisten die hun werk behoorlijk moeten kunnen uitvoeren en om dergelijke incidenten in de toekomst te vermijden? Wat was het resultaat van het onderhoud van minister De Gucht met de Chinese ambassadeur? Wordt er een schadevergoeding geëist voor het vernielde materiaal van de VRT? Het gaat uiteindelijk toch om een aanzienlijk bedrag.

Vanochtend nog, hoorde ik op de verschillende radiozenders heel wat commentaren over China. Het is een understatement dat de relaties tussen China en de Europese Unie de laatste week bekoeld zijn. Ze zijn eerder onderkoeld. Er zijn kleine incidenten geweest, waaronder het bezoek van de dalai lama aan België en Frankrijk. Er was de Fortisaffaire en het verlies van de Chinese verzekeraar Ping An. De huidige situatie lijkt een beetje op een kleine koude oorlog. Dat is niet de bedoeling. Er moeten toch manieren bestaan om met gezond verstand de plooiën glad te strijken, in het belang van beide partijen.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister-president, op donderdag 28 november

2008 werden journalist Tom Van de Weghe en zijn ploeg in de Chinese provincie Henan aangevallen tijdens het draaien van een reportage over de aidsproblematiek. De televisieploeg van de openbare omroep was er op weg naar enkele ngo's die aidswezen opvangen en aidspatiënten medisch begeleiden. Aids blijft in China echter nog steeds een groot taboe. De politie en de lokale overheden lijken alles in het werk te hebben gesteld om de televisieploeg te verhinderen de reportage te maken.

Medewerkers van de ngo's werd verboden contact te hebben met de televisieploeg en Van de Weghe en zijn ploeg werden tot tweemaal toe tegenhouden en gedwongen tapes, geld, gsm's en opnameapparatuur af te geven. De VRT-medewerkers werden niet alleen bedreigd, maar ook verwond en geslagen. Ooggetuigen bevestigden dat de beroving en de mishandeling het werk was van de lokale autoriteiten.

Volgens de VRT-nieuwsdienst zijn de journalisten aangeslagen maar zal Van de Weghe nog tot januari 2010 in China blijven. "Nu naar huis gaan heeft ook geen zin. Want dat is wat de Chinezen willen. Ik ga nu nog beter op mijn hoede zijn." De journalist stelde dat "het hele voorval de moeilijke werkomstandigheden voor de pers in China typeert".

De VRT heeft de gebeurtenissen ondertussen aangeklaagd bij de Chinese ambassadeur in België. In een brief vraagt de openbare omroep excuses, een vergoeding voor de geleden schade en de herbevestiging dat de VRT-correspondenten in alle vrijheid in China hun werk kunnen blijven doen.

Federaal minister van Buitenlandse Zaken De Gucht heeft ondertussen laten weten dat hij uitleg wil van de Chinese overheid over het incident met de VRT-ploeg. Hij benadrukte dat de Chinese overheid de persvrijheid moet garanderen.

Mijnheer de minister-president, werd u door de VRT op de hoogte gebracht? Zo ja, hebt u hierop gereageerd? Op welke manier? Is er overleg geweest met de VRT betreffende deze gebeurtenissen en het schrijven dat de openbare omroep tot de Chinese ambassadeur heeft gericht? Hebt u ondertussen zelf om uitleg gevraagd bij de Chinese autoriteiten? Indien ja, met welk resultaat? Welke zijn de gevolgen voor het China-beleid van de Vlaamse Regering? Hoe staat u tegenover de uitspraken en een mogelijk initiatief van federaal minister van Buitenlandse Zaken De Gucht?

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Dames en heren, mijnheer Verstreken, mijnheer De Craemer, op 28 november werd mijn kabinet over deze gebeurtenissen ingelicht via een e-mail van de gedelegeerd bestuurder

van de VRT. Daaruit bleek dat men op basis van de feiten kon spreken over het medeweten en/of de toestemming van lokale overheden en politie.

Via dezelfde berichtgeving vernam ik dat Pieter Knapen, hoofdredacteur van de nieuwsdienst, een brief heeft laten bezorgen, waar de heer De Craemer ook naar verwees, aan de Chinese ambassadeur in België met de vraag om excuses aan de heer Van de Weghe, zijn team en de VRT-nieuwsdienst, om een vergoeding van de geleden schade en om een herbevestiging van de vrijheid van de heer Van de Weghe om over het gehele Chinese grondgebied onbelemmerd zijn werk te doen. Die vraag om excuses, een correcte vergoeding, de teruggave van de tapes met beelden en de garantie dat de heer Van de Weghe als geaccrediteerd journalist in China in alle vrijheid kan blijven werken overeenkomstig de Chinese regelgeving, is vanuit de VRT gestuurd door de algemeen hoofdredacteur.

De VRT heeft noch mij noch de federale minister van Buitenlandse Zaken vooraf op de hoogte gebracht van de verzending van deze brief. De federale minister van Buitenlandse Zaken heeft dan uitleg gevraagd over dit incident. Ik heb insgelijks aan minister De Gucht gevraagd om de zaak verder op te volgen.

Wat het eerste punt betreft, ga ik ervan uit dat we dit zeer ter harte moeten nemen. Dat laat u maar ook mij niet onberoerd. Maar we moeten niet te veel parallelle wegen ontwikkelen. Niet iedereen moet brieven beginnen te schrijven. Daarom heeft de brief van de minister van Buitenlandse Zaken mijn steun en mijn goedkeuring.

Dit eerste, heel belangrijke, element moet verder worden opgevolgd. Ik heb hier ook duidelijk gemaakt dat op de elementen die de VRT naar voren heeft gebracht, schadevergoeding en dergelijke, eveneens een antwoord moet worden gegeven.

Ik heb aan de gedelegeerd bestuurder van de VRT een omstandig dossier opgevraagd met een volledige beschrijving van de gebeurtenissen, een gedetailleerde raming van de geleden schade en kopieën van de gevoerde correspondentie. Ik heb ook aan minister Karel De Gucht laten weten dat ik dat dossier heb opgevraagd. Zo kan daar in alle duidelijkheid, transparantie en eensgezindheid in de actie aan worden voortgewerkt. Ik heb dat dossier nog niet gekregen, het zal mij binnenkort worden overgemaakt.

Zodra ik het dossier heb, zal ik op Europees niveau bij de Europese Commissaris voor Externe Betrekkingen, mevrouw Benita Ferrero-Waldner, dit dossier aanhangig maken. Dit dossier is inderdaad, zoals de heer Verstreken stelt, ernstig genoeg om op Europees niveau aan te snijden en om ervoor te zorgen dat het

ook vanuit Europa gefundeerd en met kennis van zaken kan worden opgevolgd.

Er zijn dus drie acties: een brief van de VRT aan de Chinese ambassade; een brief van minister De Gucht, waaraan ik volledige ondersteuning en medewerking geef; en de vraag aan de VRT om mij het volledige dossier te bezorgen, met daarin meer tekst en uitleg. Zodra ik dit dossier heb ontvangen, zal ik het overmaken aan de Europese Commissaris voor Externe Betrekkingen.

Ik heb begrepen dat de Chinese autoriteiten een onderzoek naar dit incident hebben gestart, dat dit onderzoek zich verder ontwikkelt en dat het au sérieux wordt genomen. Wij moeten de Chinese autoriteiten de nodige tijd geven om het incident te onderzoeken en er conclusies uit te trekken. Wij hebben vrij snel na het incident de juiste acties ondernomen. Ik ga ervan uit dat we er de juiste conclusies uit zullen kunnen trekken.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Dank u, mijnheer de minister-president, voor uw antwoord. Ik zou het appreciëren indien de commissieleden op de hoogte zouden worden gehouden van de resultaten. Wij moeten daar even op wachten. Ik ben nieuwsgierig naar het antwoord, zeker naar het antwoord vanuit de Chinese ambassade.

Het is ook goed dat er vanuit Europa een gecoördineerde actie wordt ondernomen. Dat is nodig, zeker nu we weten dat vandaag heel wat producten worden geblokkeerd, zoals Spaanse zuivel, Italiaanse alcohol en de Belgische – of moet ik zeggen Vlaamse – chocolade. De Chinezen zullen niet weten wat ze missen. Toevallig heb ik eergisterenmiddag Chinese studenten in Brussel gegend. Ze hadden het voortdurend over de Belgische chocolade: “Belgian chocolates”. Dat zullen ze daar nu moeten missen.

De voorzitter: De heer De Craemer heeft het woord.

De heer Gino De Craemer: Dank u, mijnheer de minister-president, voor het antwoord.

Voor mijn vierde vraag, naar de gevolgen voor het China-beleid, zal het waarschijnlijk te vroeg zijn. U wacht waarschijnlijk nog op het antwoord van de Chinese autoriteiten – hoewel zij toch al hebben gereageerd. Vooral de plaatselijke autoriteiten in de provincie Henan doen, in het kader van het onderzoek dat nog bezig zou zijn, toch al verregaande uitspraken. Ze minimaliseren het incident. Er staat in de pers letterlijk te lezen dat de heer Van de Weghe niet zou zijn aangevallen maar enkel een paar duwen zou hebben gekregen. In de Chinese context is het blijkbaar niet erg een journalist een paar duwen te geven.

Die plaatselijke autoriteiten verwijzen naar het onderzoek. Volgens mij is dat de facto al afgerond. Ik denk trouwens niet dat de Chinese autoriteiten daar echt veel onderzoek

aan zullen besteden. Ik hoop natuurlijk dat ik verkeerd ben. Maar uit de reactie van de woordvoerder van de dienst Buitenlandse Zaken van die Chinese provincie blijkt dat zij daar weinig aandacht aan besteden, dat zij zullen proberen het te minimaliseren. Ik kan alleen maar hopen dat er serieuze ingrepen zullen komen.

Ik ben het volledig eens met de procedure die u intussen hebt gevolgd. Misschien ware het beter geweest indien u samen met minister De Gucht een gezamenlijke brief zou hebben geschreven aan de ambassade. Maar dat is een detail. Het is inderdaad goed om het dossier te kaderen binnen een aantal andere akkefietjes die zich al hebben voorgedaan in China. Een bundeling van de problemen is inderdaad beter. Het is ook goed dat het dossier wordt behandeld op Europees niveau.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
